

Actieplan Beweging tegen Kindermishandeling – 1 november 2017 – 30 juni 2019

De Beweging tegen Kindermishandeling

De Beweging is een samenwerkingsverband van de onderwijsorganisaties PO- en VO-raad, de Algemene Vereniging van Schoolleiders (AVS), de branchekoepels Brancheorganisatie Kinderopvang (BK), Brancheorganisatie Maatschappelijke Kinderopvang (BMK) en Sociaal Werk Nederland (SWN), en de ouderorganisaties BOinK en Ouders & Onderwijs.

Definitie

Wij verstaan onder kindermishandeling:

- Lichamelijke mishandeling: alle vormen van lichamelijk geweld.
- Emotionele of geestelijke mishandeling: een volwassen persoon scheldt het kind regelmatig uit, doet afwijzend en vijandig tegen het kind of maakt het kind opzettelijk bang.
- Lichamelijke verwaarlozing: het kind krijgt niet de zorg en verzorging die het nodig heeft.
- Emotionele of geestelijke verwaarlozing: doorlopend tekort aan positieve aandacht voor het kind. Negeren van de behoefte van het kind aan liefde, warmte, geborgenheid. Hieronder valt ook de situatie waarbij een kind getuige is van geweld tussen ouders of verzorgers.
- Seksueel misbruik: seksuele aanrakingen die een kind wordt opgedrongen.

Doel

De Beweging tegen Kindermishandeling heeft tot doel de signalering en aanpak van kindermishandeling vanuit het onderwijs (speciaal) basisonderwijs, en (speciaal) voortgezet onderwijs de kinderopvang en ouderorganisaties te verbeteren en structureel te verankeren in de genoemde sectoren.

Ambities en beoogde resultaten

De ambities en beoogde resultaten van de Beweging zijn:

1. Vergroten van kennis en handelingsbereidheid bij onderwijs- en kinderopvangprofessionals door middel van toepassing van de Meldcode en het bijbehorende afwegingskader
  - Professionals voelen zich verantwoordelijk en toegerust voor de signalering en aanpak van kindermishandeling a.d.h.v. de stappen van de Meldcode;
  - De interne organisatie van peuterspeelzalen, kinderopvang en scholen is toegerust op een open aanspreekcultuur en het werken volgens de Meldcode;
  - Het bevorderen van het benoemen van aandachtsfunctionarissen bij kinderopvanginstellingen en scholen;
  - Het ontwikkelen en zo mogelijk uitvoeren van scholingstrajecten voor de professionals in kinderopvang en onderwijs.
2. Actief inzetten op preventie (teneinde tot vermindering van het aantal betrokken kinderen te komen).
3. Dialoog aangaan met kinderen en ouders
  - De stem van kinderen wordt actief betrokken bij de vormgeving en uitvoer van dit actieplan;
  - Kinderen krijgen in het onderwijs en buitenschoolse opvang leeftijdgebonden voorlichting over kindermishandeling en weten bij wie zij met vragen terecht kunnen;

- Ouders in kinderopvang en onderwijs krijgen voorlichting over de ontwikkeling van kinderen, het verschil tussen normaal en grensoverschrijdend (seksueel) gedrag en weten bij wie zij met opvoedingsvragen terecht kunnen.
- 4. Actief samenwerking organiseren met collega's en ketenpartners
  - Iedere kinderopvang- en schoollocatie kent de interne lijnen en relevante ketenpartners als het gaat om de uitvoering van de Meldcode en werkt hier actief mee samen;

Activiteiten

De partijen die in De Beweging tegen Kindermishandeling samenwerken, trekken gezamenlijk op bij de uitvoering van het actieplan. Daarnaast zijn zij verantwoordelijk voor het informeren en betrekken van hun eigen achterban en ontplooiën zij die activiteiten die voor een effectieve uitvoering van het actieplan nodig zijn. De activiteiten bestrijken in eerste instantie de periode van 1 januari 2018 t/m 30 juni 2019.

Voor alle activiteiten en samenwerkingsverbanden geldt dat het streven is deze duurzaam te verankeren, met als doel te komen tot een permanente borging van preventie en signalering in het onderwijs en de kinderopvang zodat de Beweging zichzelf uiteindelijk overbodig maakt. In het laatste kwartaal van de projectperiode evalueren de bestuurders de behaalde resultaten en de nog te realiseren doelen. Op basis van deze evaluatie besluiten bestuurders op welke wijze de Beweging de daaropvolgende jaren moet worden voortgezet.

Om de activiteiten binnen de Beweging tegen Kindermishandeling aan te jagen en te coördineren, wordt de beweging ondersteund door drie projectleiders. Eén projectleider valt onder de verantwoordelijkheid van de onderwijsgeleding. De kinderopvanggeleding wordt ondersteund door twee.

0. Algemeen

- Jaarlijks bestuurlijk overleg voeren met (een vertegenwoordiging van) de bewindslieden van J&V, VWS, OCW en SZW; teneinde de voor onderwijs en kinderopvang relevante druk uit te oefenen zodat de adviezen uit het eindrapport van de Taskforce een nadere uitwerking krijgen (luis in de pels);
- Deskresearch:
  - a) Inventariseren van nationale en regionale initiatieven binnen en buiten de eigen de eigen werkvelden van de sectoren onderwijs en kinderopvang waarbij aangehaakt kan worden. Zoals (niet uitputtend):
    - ESHA (European School Heads Association (internationaal congres juni 2018 in Nederland),
    - Nationaal Ondersteuningsplan (VWS in afstemming met SZW en OCW)
    - Week tegen de kindermishandeling.
  - b) Inventariseren van externe partijen waar mee samengewerkt kan worden. Zoals (niet uitputtend):
    - Collectieven tegen Kindermishandeling,
    - Kinderombudsman,
    - Nederlands Jeugdinstituut,
    - Nederlands Centrum Jeugdgezondheid,
    - Augeo en andere goede doelen/fondsen,
    - Jongerentaskforce,
    - Team Kim,
    - LVAK,
    - Vereniging Nederlandse Gemeenten,
    - PACT.

1. *Versterken van de positie van kinderen en ouders*
  - Dialoog aangaan met de Jongerentaskforce en/of Team Kim, feedback vragen op de herijking van dit actieplan en gedurende de uitvoer van de activiteiten;
  - Bevorderen van voorlichting aan kinderen in het onderwijs d.m.v. het inventariseren en ontsluiten van het aanbod via de kanalen van de partners in de Beweging;
  - Bevorderen van voorlichting aan ouders in kinderopvang en onderwijs d.m.v. het inventariseren en ontsluiten van het aanbod via de kanalen van de partners in de Beweging, inclusief het proactief informeren van ouders over het beleid rondom de Meldcode bij aanmelding op kinderopvang/school;
  - Het actief inzetten op preventie.

2. *Actief samenwerking zoeken met collega's en ketenpartners*
  - Het monitoren van de pilotbijeenkomst met Veilig Thuis regio Utrecht (stedelijk gebied) rondom de samenwerking met onderwijs en kinderopvang (knelpunten op basis van casuïstiek bespreken en verbeterafspraken maken), evalueren en bij goed resultaat uitbreiden naar andere regio's. Een soortgelijke pilotbijeenkomst organiseren in een landelijk gebied;
  - Gemeenten aanspreken op hun regierol in het jeugdbeleid (contact leggen met voormalig kopgroep Wethouders van Taskforce Kinderopvang en Seksueel Misbruik en de VNG);
  - Contact zoeken met GGD GHOR Nederland en VNG in relatie tot hun verantwoordelijkheid voor de inspectie van kinderopvanglocaties en de toepassing van de meldcode.

3. *Vergroten van kennis en handelingsbereidheid bij onderwijs- en kinderopvangprofessionals aangaande de Meldcode*
  - Pilot opzetten met Augeo en een kinderopvang- en schoolbestuur (in stedelijke en landelijk gebied) rondom verbetering van de signalering door kinderopvang- onderwijsprofessionals en ondersteuning van kinderen die tijdens kinderopvang- en/of schooltijd (thuis) in onveilige situaties opgroeien. Hiervan de opbrengsten monitoren en bij goed resultaat verder uitbreiden (evidence based);
  - Regionale ambassadeurs inzetten om bestuurders in kinderopvang en onderwijs, locatiemanagers en schoolleiders te activeren en goede voorbeelden te delen. Onderzoeken of het mogelijk om de kopgroep Onderwijs van Taskforce Kindermishandeling en Seksueel misbruik uit te breiden met de kinderopvang en het VO en wanneer dit gerealiseerd is deze nieuw leven in te blazen;
  - Bevorderen van training en intervisie van professionals d.m.v. het inventariseren en ontsluiten van het aanbod via de kanalen van de partners in de Beweging (hier het Bureau Kwaliteit Kinderopvang, de LVAK en het pedagogisch PACT bij betrekken);
  - Aansluiting zoeken bij de ontwikkeling van de Afwegingskaders Meldcode ten behoeve van onderwijs en kinderopvang.;
  - Actieve deelname aan de Week tegen Kindermishandeling van 19 t/m 25 november 2018 en in deze week als Beweging een duidelijk zichtbare rol vervullen en deze rol in opvolgende jaren duurzaam verankeren;
  - Deelname aan diverse congressen en expertbijeenkomsten gericht op de aandachtsgebieden van de beweging (bijvoorbeeld ESHA);
  - Het vergroten van de kennis en handelingsbereidheid van professionals in de kinderopvang en het onderwijs door te benadrukken dat beide sectoren een belangrijke rol kunnen vervullen bij voorkomen en signaleren van kindermishandeling;
  - Door het verspreiden van best practices en evidence based protocollen bevorderen dat professionals uit beide sectoren preventie en signaleren van kindermishandeling als vanzelfsprekend en als een onderdeel van hun kerntaken gaan beschouwen.

Organisatiestructuur

Teneinde het actieplan effectief te kunnen uitvoeren, is onderstaande organisatiestructuur opgezet:

- De Beweging bestaat uit de volgende partijen:
  - Onafhankelijk voorzitter: Marie-Louise van Kleef
  - PO-Raad: Rinda den Besten (Voorzitter)
  - VO-Raad: Hein van Asseldonk (Vicevoorzitter)
  - AVS: Petra van Haren (Voorzitter)
  - Brancheorganisatie Kinderopvang: Magda Heijtel (Bestuurder)
  - Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang: Karen Strengers (Bestuurder)
  - Sociaal Werk Nederland: Johan Brongers (Bestuurder)
  - BOinK: Gjalte Jellesma (Voorzitter)
  - Ouders & Onderwijs: Peter Hulsen (Directeur)
- De bestuurders van de partijen verenigd in de Beweging tegen Kindermishandeling komen 2-3 keer per jaar bijeen om de voortgang te evalueren en waar nodig, op basis van actuele ontwikkelingen, de doelstellingen van de Beweging bij te stellen;
- De projectleiders vanuit de sector onderwijs, Hermien Jacobs, en de sector kinderopvang, Yvette Vervoort en Roelie van der Poel, dragen zorg voor de uitvoering en coördinatie van het actieplan, het aanjagen en de borging van de activiteiten;
- De projectleiders betrekken en ondersteunen de beleidsadviseurs en bestuurders van de partijen van de Beweging. En inventariseren de ondersteuningsbehoefte;
- AVS is opdrachtgever van de projectleider onderwijs en penvoerder van het subsidietraject richting het Ministerie van OCW (mede namens SZW);
- BOinK is opdrachtgever van de projectleiders kinderopvang en penvoerder van het subsidietraject richting het Ministerie van OCW (mede namens SZW);
- AVS en BOinK maken afspraken over de coördinatie vanuit beide sectoren en welke projectleider verantwoordelijk is voor de afstemming tussen de drie projectleiders;
- Het secretariaat van de Beweging wordt gevoerd door Carolien Halfhuid, medewerker BOinK.